

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 29. decembrī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Aija Branta, senatori Irīna Jansone un Aivars Uminskis

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāves zvērinātas advokātes Ausmas Rozenbergas kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 28. oktobra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2023. gada 8. novembra spriedumu

/Persona A/, personas kods /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 132. pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 185. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem;

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo daļu sods /Persona A/ noteikts brīvības atņemšana uz 7 mēnešiem.

Cietušās SIA „/Nosaukums A/” pieteiktā kaitējuma kompensācija 3 363,32euro nav noteikta.

[2] Ar Zemgales rajona tiesas 2023. gada 8. novembra spriedumu /Persona A/:

atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 132. panta (likuma redakcijā līdz 2023. gada 14. jūlijam) par draudiem izdarīt slepkavību vai nodarīt smagu miesas bojājumu, ja ir bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti;

atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas par svešas mantas tīšu bojāšanu.

[3] Ar Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 28. oktobra lēmumu, iztiesājot lietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāves A. Rozenbergas apelācijas sūdzību, Zemgales rajona tiesas 2023. gada 8. novembra spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 28. oktobra lēmumu apsūdzētā /Persona A/ aizstāve iesniegusi kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu sakarā ar Latvijas Republikas Satversmes 92.

panta, Krimināllikuma 1., 6., 8. un 9. panta, Kriminālprocesa likuma 19., 124., 128.-130. panta un 405. panta pirmās daļas 1. punkta pārkāpumiem un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Pret /Persona A/ celtā apsūdzība ir neskaidra un nekonkrēta, tā neatbilst Kriminālprocesa likuma 405. panta pirmās daļas 2. punkta prasībām un nav pamatota ar pierādījumiem.

[4.2] Apelācijas instances tiesa apsūdzētā /Persona A/ darbībās nepamatoti konstatējusi inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu subjektīvo pusi.

[4.3] Apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likumā noteiktās prasības par pierādījumu izvērtējumu.

Nesot citiem pierādījumiem lietā – liecinieku liecībām, videokameru ierakstiem, pirkstu nospiedumiem, DNS pēdām –, apelācijas instances tiesa atzinumus par apsūdzētā vainīgumu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos balstījusi tikai uz cietušā /Persona B/ pretrunīgajām liecībām, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 128. panta trešās daļas pārkāpumu.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 28. oktobra lēmums ir atceļams daļā par apsūdzētā /Persona A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 132. panta, noteikto sodu pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas un galīgo sodu un šajā daļā lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[6] Kriminālprocesa likuma 584. panta pirmā daļa noteic, ka tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros. Savukārt atbilstoši minētā panta otrajai daļai kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē šā likuma 574. un 575. pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Senāts, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 584. panta otro daļu, atzīst par nepieciešamu pārsniegt kasācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu un ietvarus, jo apelācijas instances tiesa, konstatējot apsūdzētā /Persona A/ darbībās Krimināllikuma 132. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, nav izvērtējusi, kura no minētā panta dispozīcijā norādītajām alternatīvajām objektīvās puses pazīmēm veido šā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi. Tāpat apelācijas instances tiesa, konstatējot /Persona A/ atbildību pastiprinošo apstākli – recidīvs –, ir pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu.

[7] Krimināllikuma 132. pantā (likuma redakcijā līdz 2023. gada 14. jūlijam) paredzēta atbildība par draudiem izdarīt slepkavību vai nodarīt smagu miesas bojājumu, ja ir bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti.

[7.1] No minētā panta dispozīcijas izriet, ka objektīvo pusi raksturo divas alternatīvas darbības – 1) draudi izdarīt slepkavību vai 2) draudi nodarīt smagu miesas bojājumu.

Senāts jau iepriekš norādījis, ka konkrētā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju nosaka lietā konstatētie faktiskie apstākļi, nevis Krimināllikuma panta dispozīcijas pārrakstīšana (*Senāta 2017. gada 3. maija lēmums lietā Nr. [SKK-234/2017](#), 15890005313*).

Senāts arī norādījis, ka tikai tajā gadījumā, ja noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, ir pamats atzīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, un pareizi to kvalificēt. Tādējādi, lai pareizi kvalificētu konkrēto noziedzīgo nodarījumu, vispirms jānoskaidro šī noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, jo īpaši tie, kuriem ir nozīme noziedzīgā nodarījuma kvalificēšanā (sk., piemēram, *Senāta 2016. gada 21. janvāra lēmumu lietā Nr. [SKK-55/2016](#), 11250030514*).

[7.2] No lēmuma par personas saukšanu pie kriminālatbildības redzams, ka apsūdzība pēc Krimināllikuma 132. panta celta par to, ka /Persona A/ draudēja izdarīt slepkavību vai nodarīt smagu miesas bojājumu, un

cietušajam bija pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti.

Pirmās instances tiesa, sniedzot noziedzīgā nodarījuma aprakstu, norādījusi, ka 2021. gada 29. maijā ap plkst. 13.30 /Persona A/, būdams alkohola ietekmē, /Adrese A/, konflikta laikā ar /Persona B/, tīši, nolūkā viņu iebiedēt, paņēma turpat lapenē esošās dārza šķēres un devās /Persona B/ virzienā, sakot, ka nositīs un nodurs /Persona B/. Pienākot pie /Persona B/, /Persona A/, turot rokās dārza šķēres, atvēzējās, tādā veidā demonstrējot gatavību iedurt ar tām /Persona B/ sēnā, proti, noslepkavot /Persona B/ vai nodarīt viņam smagus miesas bojājumus. /Persona B/ /Persona A/ izteiktos draudus uztvēra kā reālus un baidījās, ka tie var tikt izpildīti, proti, /Persona A/ var viņu noslepkavot vai nodarīt smagus miesas bojājumus, iedurot viņam ar dārza šķērēm.

No pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļas redzams, ka tiesai nav radušās šaubas par apsūdzībā norādītajiem noziedzīgā nodarījuma faktiskajiem apstākļiem, tas, ir, ka apsūdzētais /Persona A/ draudējis noslepkavot /Persona B/ vai nodarīt viņam smagu miesas bojājumu.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, norādījusi, ka pievienojas pirmās instances tiesas izdarītajiem secinājumiem un lietā esošie pierādījumi apstiprina pret /Persona A/ celto apsūdzību pēc Krimināllikuma 132. panta.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, konstatējot apsūdzētā /Persona A/ darbības Krimināllikuma 132. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, nav izvērtējusi, kura no minētā panta dispozīcijā norādītajām alternatīvajām objektīvās puses pazīmēm – draudi izdarīt slepkavību vai draudi nodarīt smagu miesas bojājumu – veido Krimināllikuma 132. panta objektīvo pusi.

[7.3] Lai atklātu Krimināllikuma 132. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes, ir jānoskaidro šī noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi. Savukārt noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus atklāj lietā esošie pierādījumi, kuri ir izvērtējami to kopumā un savstarpējā sakarībā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127. pantu pierādījumi kriminālprocesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus kriminālprocesā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo apstākļu esamības vai neesamības pamatošanai.

Par pierādījumiem, kas var saturēt ziņas par nodarījuma faktiskajiem apstākļiem, var būt apsūdzētā, cietušā, liecinieku vai citas procesā iesaistītās personas liecības, eksperta, revidenta vai kompetentās iestādes atzinumi, lietiskie pierādījumi, dokumentos ietvertā informācija, piemēram, apskates protokolos fiksētās ziņas.

Savukārt vainīgās personas faktiskās darbības atklāj šīs personas nodoma patieso saturu (*Senāta 2006. gada 28. decembra lēmums lietā Nr. SKK-770/2006, 1130025500, 2023. gada 27. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKK-139/2023, ECLI:LV:AT:2023:0427.11221103319.16.L, 6.3. punkts, 2024. gada 9. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKK-22/2024, ECLI:LV:AT:2024:0409.15840015519.5.L, 5.2.3. punkts*).

No apsūdzētā /Persona A/ pirmstiesas izmeklēšanas laikā sniegtajām liecībām konstatējams, ka apsūdzētais pieļauj, ka dusmu uzplūdā varēja /Persona B/ pateikt, ka viņš „dabūs pa muti”, taču noliedzis, ka ar dārza šķērēm būtu skrējis pakaļ /Persona B/, draudējis vai centies iedurt.

Cietušais /Persona B/ pirmstiesas procesā liecināja, ka pēc tam, kad atteicies atdot automašīnas atslēgas, /Persona A/ kļuvis agresīvs, draudējis, ka sabojās un nodedzinās īpašumu, no lapenes paķēris dārza šķēres, skrējis vīrsū, atvēzējies un mēģinājis iedurt sēnā, kļēdzis, ka nodurs un nositīs. Tiesas sēdē cietušais apstiprināja /Persona A/ izteiktos draudus noslepkavot, kā arī norādīja, ka cietušajam nav bijušas šaubas, ka /Persona A/ draudus varētu īstenot, jo bijis ļoti saniknots, turklāt arī alkohola reibumā.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa nav konstatējusi pretrunas cietušā /Persona B/ liecībās.

Savukārt no notikuma vietas 2021. gada 29. maija apskates protokola izriet, ka zālājā atrastas un izņemtas dārza šķēres, kuru kopējais garums, apmēram, 20 centimetri, rokturis 15 un asmens 5 centimetri.

Tādējādi noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus atklāj lietā esošie pierādījumi – apsūdzētā /Persona A/ un cietušā /Persona B/ liecības un rakstveida pierādījumos ietvertās ziņas. Savukārt konstatēto faktisko apstākļu izvērtējums, kas veicams apelācijas instances tiesai, atkārtoti izskatot lietu, ļauj noteikt, kura no Krimināllikuma 132. panta dispozīcijā norādītajām alternatīvajām objektīvās puses pazīmēm – draudi izdarīt slepkavību vai draudi nodarīt smagu miesas bojājumu – šajā gadījumā veido apsūdzētajam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi.

[8] Krimināllikuma 46. panta trešā daļa noteic, ka, nosakot soda mēru, tai skaitā ņem vērā atbildību pastiprinošos apstākļus, kuru uzskaitījums sniegts Krimināllikuma 48. panta pirmajā daļā.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētais /Persona A/ ir izdarījis Krimināllikuma 132. pantā un 185. panta pirmajā daļā paredzētos noziedzīgos nodarījumus.

Nosakot soda mēru, apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas konstatētajam, ka apsūdzētais noziedzīgos nodarījums ir izdarījis alkohola ietekmē un nedzēstas sodāmības laikā pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 15. jūnija sprieduma, un atzinusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. un 12. punktu par atbildību pastiprinošiem atzīstami apstākļi, ka noziedzīgie nodarījumi izdarīti alkohola ietekmē un veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Krimināllikuma 27. pants noteic, ka noziedzīga nodarījuma recidīvu veido personas izdarīts jauns tīšs noziedzīgs nodarījums pēc šīs personas notiesāšanas par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, ja sodāmība par to jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī nav noņemta vai nav dzēsta likumā noteiktajā kārtībā.

Noziedzīga nodarījuma recidīvs nav saistīts ar agrāk piesprietā soda izciešanu, bet ar sodāmības noņemšanu vai dzēšanu (*Senāta 2010. gada 24. februāra lēmums lietā Nr. [SKK-394/2010](#), 11370007409, 21370045309; 2011. gada 8. februāra lēmums lietā Nr. [SKK-71/2011](#), 11410035310*).

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574. panta 1. punktā noteikto Krimināllikuma Vispārīgās daļas pārkāpumu, tas ir, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktu, atzīstot, ka apsūdzētais noziedzīgos nodarījums ir izdarījis nedzēstas sodāmības laikā pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 15. jūnija sprieduma.

No pirmās instances tiesas sprieduma konstatējams, ka 2021. gada 29. maijā /Persona A/ apsūdzībā norādītajā laikā un vietā atradies /Adrese A/. Ņemot vērā, ka /Persona A/ bijis alkohola reibumā, apsūdzētajam tai pašā dienā ierosināts kriminālprocess (Nr. 11210022021) par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē. Ar Zemgales rajona tiesas 2021. gada 15. jūnija spriedumu /Persona A/ atzīts par vainīgu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā. 2022. gada 25. maijā /Persona A/ atbrīvots pēc soda izciešanas.

Tādējādi apsūdzētais /Persona A/ šajā lietā inkriminētos noziedzīgos nodarījumus izdarījis 2021. gada 29. maijā, kad Zemgales rajona tiesas 2021. gada 15. jūnija notiesājošais spriedums vēl nebija stājies spēkā, līdz ar to nav tiesiska pamata atzīt, ka apsūdzētais Krimināllikuma 132. pantā un 185. panta pirmajā daļā paredzētos noziedzīgos nodarījumus izdarījis nedzēstas sodāmības laikā pēc Zemgales rajona tiesas 2021. gada 15. jūnija sprieduma.

No informācijas sodu reģistrā izriet, ka ar Zemgales rajona tiesas 2019. gada 15. novembra spriedumu krimināllietā Nr. 11210025519 /Persona A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 1 gadu 8 mēnešiem. Spriedums stājies spēkā 2019. gada 3. decembrī, sods izciests – 2021. gada 28. februārī.

Līdz ar to, atkārtoti izskatot jautājumu par apsūdzētajam nosakāmo sodu, ir jāņem vērā Zemgales rajona tiesas 2019. gada 15. novembra spriedums.

[9] Senāts atzīst, ka pārējā daļā – par apsūdzētā /Persona A/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 185. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījumā – apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tai skaitā apsūdzētā /Persona A/ un cietušā /Persona B/ liecības, transportlīdzekļa 2021. gada 29. maija apskates protokolu un tam pievienotās fototabulas, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā darbību rezultātā, proti, turot automašīnas durvis, kā arī metot ar akmeņiem un citiem priekšmetiem, bojāta cietušajam piederošā automašīna un radīti zaudējumi.

Senāts konstatē, ka lietā iegūtos pierādījumus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9. nodaļā noteiktajām prasībām un atzinusi tos par ticamiem un pietiekamiem apsūdzētā /Persona A/ vainīguma konstatēšanai.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka lietā esošie pierādījumi, novērtējot tos kopumā un savstarpējā sakarībā, atklāj apsūdzētajam /Persona A/ inkriminēto noziedzīgo nodarījumu sastāva pazīmes un izslēdz saprātīgas šaubas par apsūdzētā /Persona A/ vainīgumu Krimināllikuma 185. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128. pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem ne, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības. Arī jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir vai nav pietiekami apsūdzētā vainīguma konstatēšanai, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtība nav pārbaudāms (*Senāta 2013. gada 3. jūlija lēmums lietā Nr. [SKK-333/2013](#), 15890002407*).

Savukārt kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa ir vērtējusi pierādījumu attiecināmību, pieļaujamību, ticamību, pietiekamību un vai šis vērtējums atbilst Kriminālprocesa likumā izvirzītajām prasībām, vai noskaidrotie apstākļi un secinājumi atbilst novērtētajiem pierādījumiem (*Senāta 2006. gada 12. oktobra lēmums lietā Nr. [SKK-579/2006](#), 11511003104*).

Kriminālprocesa likuma pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai šajā daļā, Senāts nekonstatē. Savukārt aizstāves viedoklis par lietā esošo pierādījumu novērtējumu, nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

[10] Kriminālprocesa likuma 588. panta 3.¹ daļā noteikts, ka, ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587. panta pirmās daļas 2. punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

/Persona A/ drošības līdzeklis lietā nav piemērots.

Senāts atzīst, ka nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu drošības līdzekļa piemērošanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. panta un 587. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atcelt Zemgales apgabaltiesas 2024. gada 28. oktobra lēmumu daļā:

par /Persona A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 132. panta;

par /Persona A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas;

par /Persona A/ saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un otro daļu noteikto galīgo sodu.

Atceltajā daļā nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta I. Jansone A.
Uminskis